

THUIS OUD WORDEN

*Wat willen ouderen?
8 verrassende
inzichten*

Vilans

**BUREAU
VIJFTIG.**

INHOUD

NIEUWE INZICHTEN WAT WILLEN OUDEREN

INZICHT	1	Nederland wil koste wat het kost zelfstandig thuis blijven wonen.....	4
INZICHT	2	Contact met de buren is sleutel om langer thuis te kunnen wonen...	5
INZICHT	3	Persoonlijke verzorging door eigen netwerk is taboe.....	6
INZICHT	4	Hulp vragen is lastig, hulp geven geen probleem	7
INZICHT	5	Vijftigplusser omarmt technologie.....	8
INZICHT	6	Ik wil wel verhuizen, maar hoe en waarheen?.....	9
INZICHT	7	Stop met buurthuizen en zet in op verenigingen.....	10
INZICHT	8	Contact met anderen; hoe doe je dat?.....	11

INLEIDING

De verwachting is dat de vergrijzing rond 2040 op zijn hoogtepunt zal zijn. Met 26% van de Nederlandse bevolking boven de 65 en een derde ouder dan 80 jaar. Ook wel de ‘dubbele vergrijzing’ genoemd: steeds meer ouderen die steeds ouder worden. Ondertussen kampt Nederland met een tekort aan personeel in de zorg, in het onderwijs, in de techniek en ga zo maar even door. Daarnaast zijn er te weinig woningen en kan de doorstroom van woningen beter.

Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de Landelijke Versnellingstafel in het leven geroepen om te zorgen dat er sneller meer woningen worden gebouwd. In het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) van het Ministerie van Volksgezondheid, Wonen en Sport staan naast het wonen voor ouderen, ook ondersteuning en zorg centraal. Het programma kent drie hoofdlijnen: zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan. Oftewel: ouderen moeten langer zelfstandig thuis blijven wonen.

Met de komst van een nieuwe generatie ouderen stelt zich wel de vraag hoe zij zelf aankijken tegen ‘Thuis Oud Worden’? Daarom hebben Bureauvijftig en kennisorganisatie Vilans tussen 7 december 2023 en 7 januari 2024 de handen ineen geslagen voor een groot kwantitatief onderzoek. 1629 Nederlanders van 50 jaar en ouder hebben hun antwoorden gegeven. Dat heeft geleid tot een uitgebreid rapport. De acht belangrijkste inzichten uit het rapport hebben we hier gebundeld.

Anne Hezemans, Bureauvijftig
Saartje Sondeijker, Vilans

**NIEUWE
INZICHTEN
WAT WILLEN
OUDEREN**

NEDERLAND WIL KOSTE WAT HET KOST THUIS BLIJVEN WONEN

Aanmoediging vanuit de overheid op 'zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan' is niet meer nodig. We willen graag thuis blijven wonen. Zelfs als we meer zorg nodig hebben, geeft slechts 7% aan naar een verpleeghuis te willen. Met stip op 1 hebben vijftigplussers een voorkeur voor thuiszorg, mocht dat nodig zijn (69%). Daarna volgt zorg door naasten met 27%. Het belangrijkste aan de zorg in Nederland? 70% gaat voor betaalbaarheid van de zorg, gevolgd door beschikbaarheid van voldoende zorgpersoneel met 62%. Of vijftigplussers bereid zijn extra te betalen voor hulp en zorg - mochten ze dat in de toekomst nodig hebben - daarop gaf 47% een bevestigend antwoord. Daarnaast is 39% bereid om, mochten ze in de toekomst hulp of zorg nodig hebben, te betalen voor zorg en ondersteuning door hun eigen netwerk of een maatje. Slechts een kleine 14% wil niet extra betalen voor professionele hulp. Voor een maatje of vrijwilliger is dat 19%. Mannen geven daarbij overigens vaker aan dat ze hiervoor willen betalen dan vrouwen; zij weten het nog niet.

4

'We hebben een ramenwasser en een Poolse dame die ons helpt met schoonmaken. In ruil daarvoor geef ik haar Nederlandse les.'

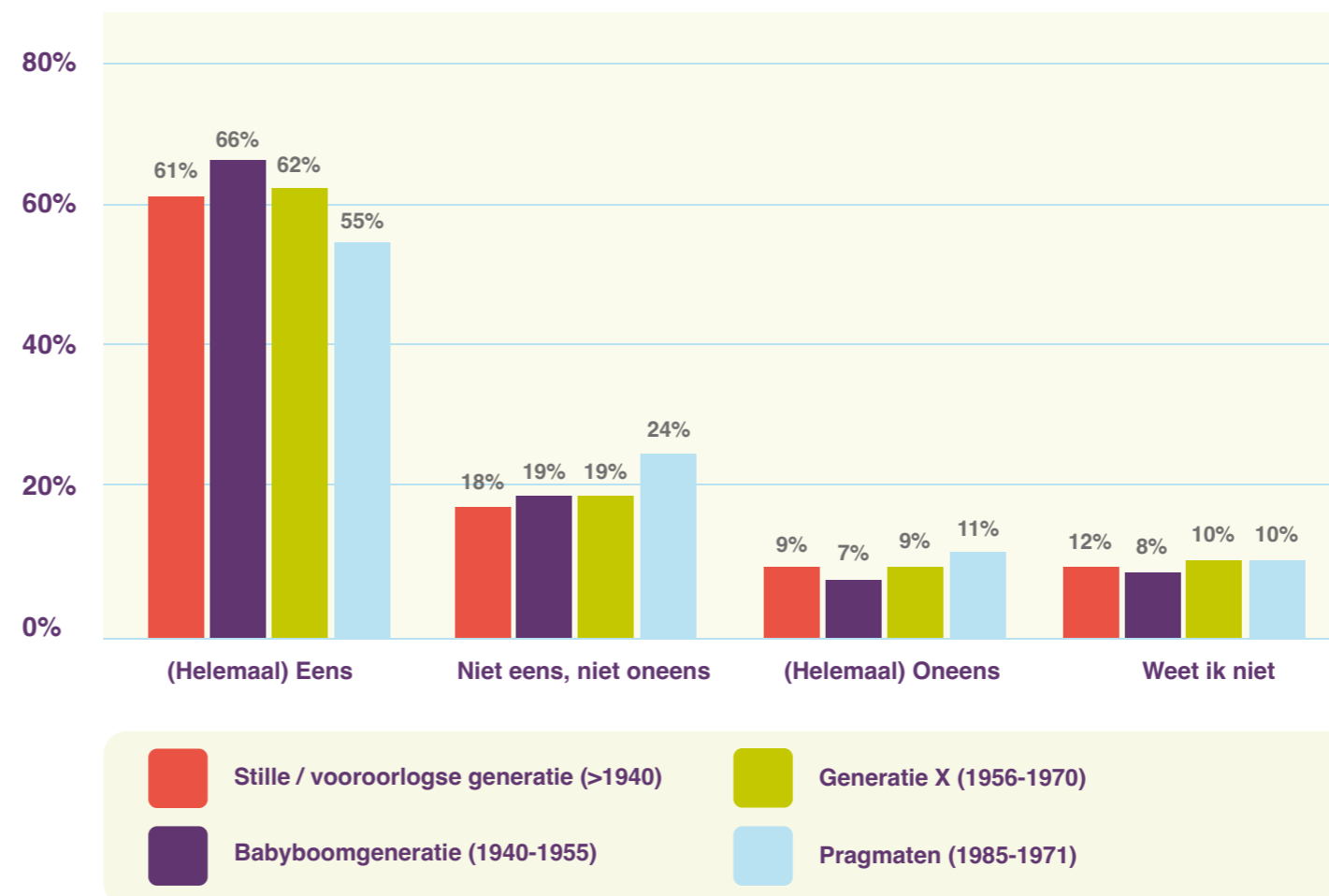
1
INZICHT

CONTACT MET DE BUREN IS SLEUTEL OM LANGER THUIS TE KUNNEN WONEN

Veel vijftigplussers (63%) hebben er alle vertrouwen in dat ze op hun buurtgenoten terug kunnen vallen als er hulp nodig is. 65% van de ondervraagde vijftigplussers heeft namelijk wekelijks of vaker contact met de buren. Daar steken de Babyboomers (geboren 1940-1955) met kop en schouders bovenuit. Zij zijn de 'lijm' van de buurt omdat ze hun buren wekelijks meerdere keren spreken.

ALS ER IETS AAN DE HAND IS, DAN KAN IK OP MIJN BUURTGENOTEN REKENEN.

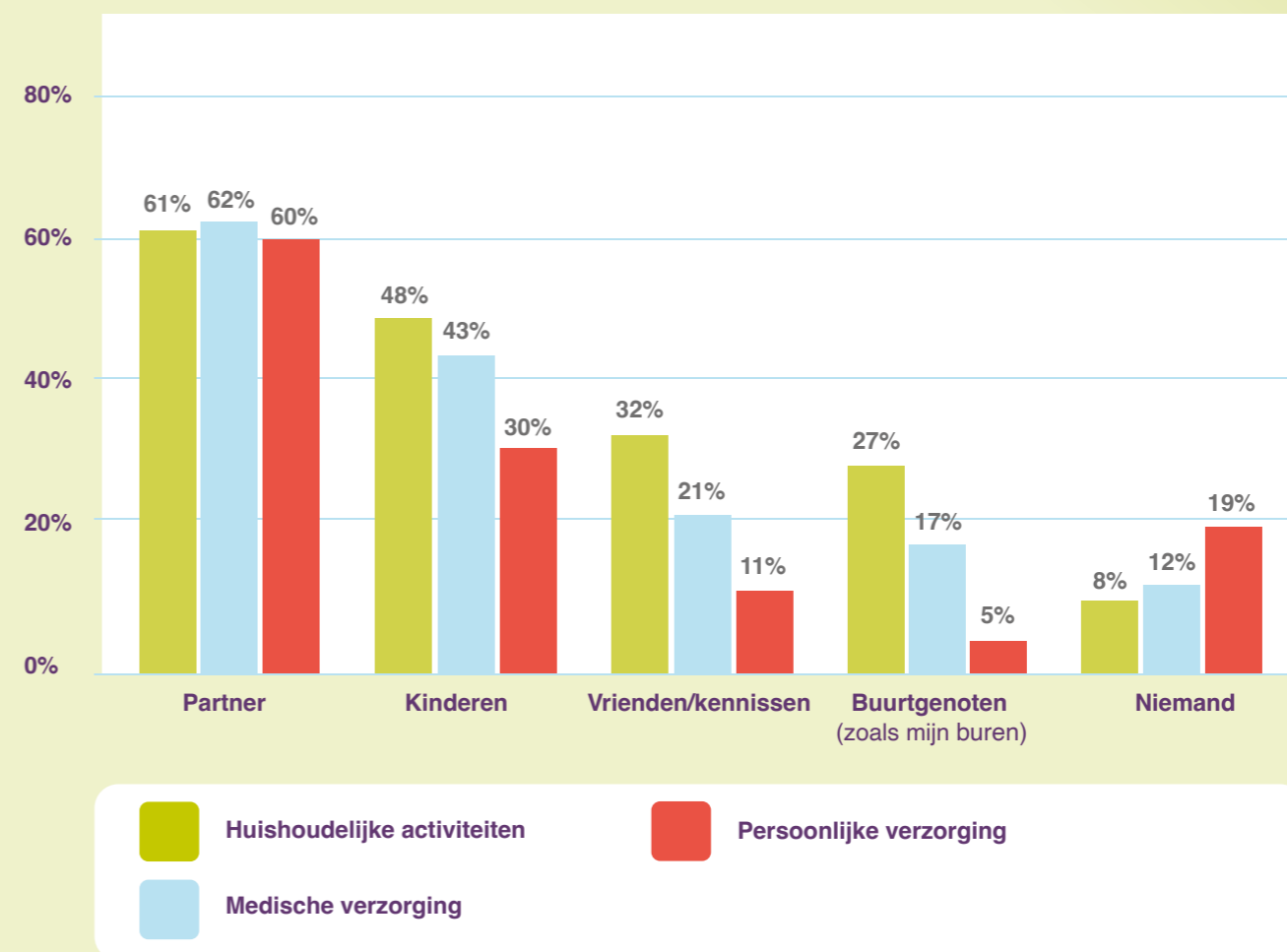

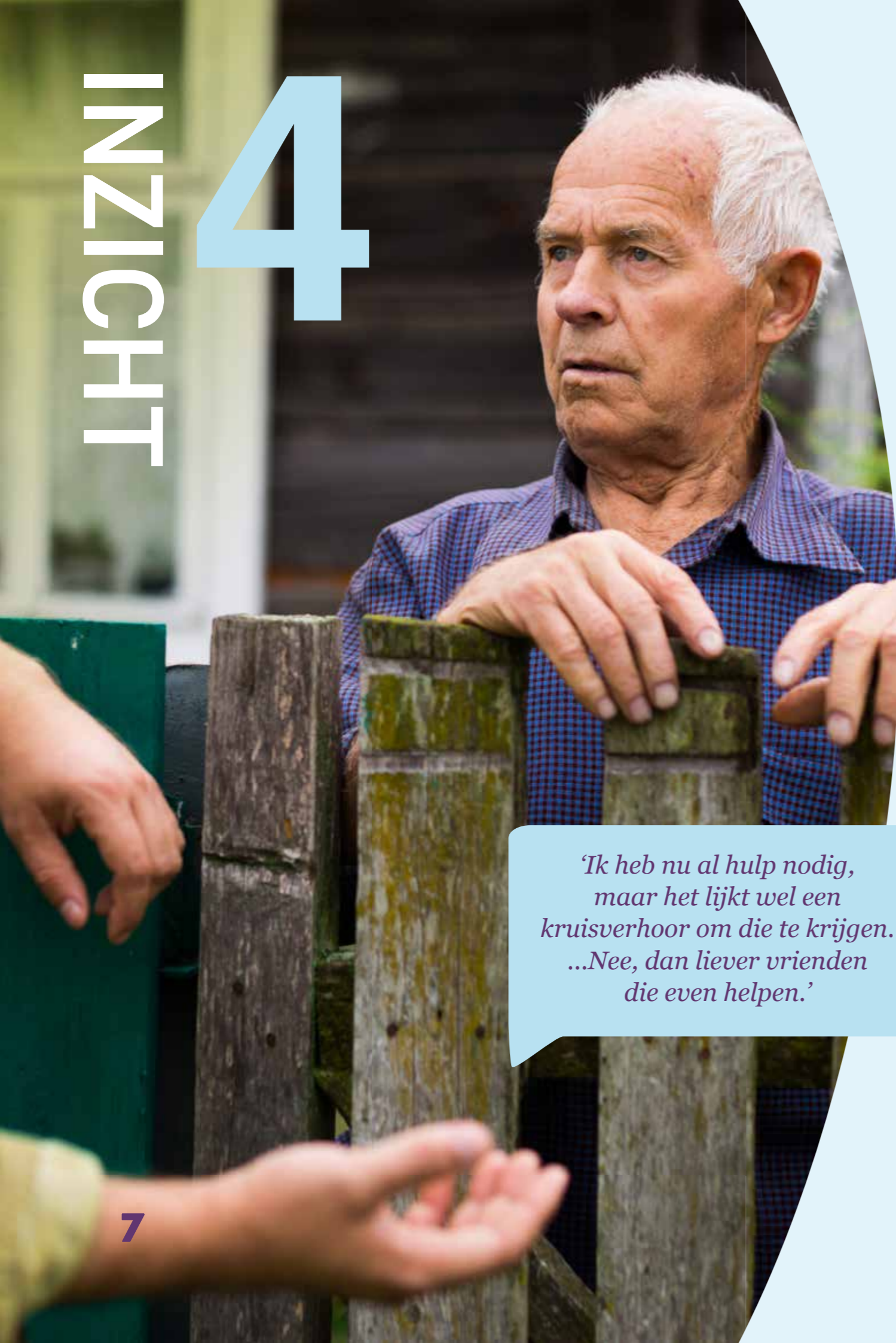
PERSOONLIJKE VERZORGING DOOR EIGEN NETWERK TABOE, MET UITZONDERING VAN EIGEN PARTNER EN KINDEREN

Hulp bij je persoonlijke verzorging blijkt een behoorlijk taboe. 19% wil hiervoor namelijk überhaupt geen hulp uit het eigen netwerk. Dit percentage ligt bij alleenwonenden nog veel hoger, namelijk op 41%. Persoonlijke verzorging van en aan partners en kinderen is nog het meest geaccepteerd: 60% van de vijftigplussers zou hulp van hun partner vragen bij de persoonlijke verzorging. Voor de kinderen is dat percentage wel aanmerkelijk lager; slechts 30% zou de kinderen om hulp vragen bij hun persoonlijke verzorging. En hoe zit het als je zelf degene bent die hulp verleent? 64% van alle vijftigplussers is bereid hun partner (persoonlijk) te verzorgen. Bij de kinderen is dat 41%. Over het algemeen is er mogelijk sprake van een zekere preutsheid of schaamte wanneer het gaat om verzorging die heel dichtbij komt.

3 INZICHT

WIE MAG JOU WAARMEE HELPEN?

'Ik heb nu al hulp nodig, maar het lijkt wel een kruisverhoor om die te krijgen. ...Nee, dan liever vrienden die even helpen.'

HULP VRAGEN IS LASTIG, HULP GEVEN GEEN PROBLEEM

Hulp geven en hulp ontvangen zijn duidelijk twee verschillende dingen. We helpen graag maar hebben meer moeite met hulp ontvangen. Maar liefst 72% is best bereid om minimaal eens per week een ander te helpen. 40% is zelfs bereid om meerdere keren per week te helpen en 15% maar liefst dagelijks. Om die hulp goed te kunnen verlenen zijn meerdere aspecten van belang. Voornamelijk in de buurt wonen (63%), maar ook de juiste (zorg) attributen hebben om de taak uit te kunnen voeren (45%) en het beschikken over voldoende kennis om de ander goed te kunnen helpen (42%).

22% voelt zich niet bezwaard om die hulp te vragen aan het eigen netwerk. Maar 27% vindt dit heel moeilijk; ze zouden hun eigen netwerk alleen bij hoge uitzondering inschakelen. Dat geldt in sterkere mate voor mensen die al zorg nodig hebben. Interessant is dat mannen vaker om hulp durven te vragen dan vrouwen. Waarom willen mensen geen hulp vragen? Omdat ze hun netwerk niet lastig willen vallen. Of omdat ze het gewoon lastig vinden om hulp te vragen en hun zelfstandigheid niet willen verliezen. Of omdat ze altijd alles al zelf oplossen en het dus niet gewend zijn? Ruim 20% wil niet dat de relatie met het netwerk verandert door de vraag om hulp.

VIJFTIGPLUSSE OMARMT TECHNOLOGIE

Vinden vijftigplussers technologie eng of spannend? Welnee. Slechts 10% staat er niet voor open om (technische) hulpmiddelen toe te passen om langer thuis te blijven wonen. Het gaat dan vooral om domotica (37%) en tools die het mogelijk maken om de eigen gezondheid te monitoren (33%). Vijftigplussers zijn digitaal veel vaardiger dan vaak wordt gedacht. Zo vindt ook 36% van hen beeldbellen met een zorgverlener een uitkomst. Slechts een kleine 9% is daadwerkelijk bang om binnen de zorg (te) afhankelijk te worden van technologie. Sterker nog: Generatie X (geboren 1956-1970) kijkt juist uit naar alle innovaties.

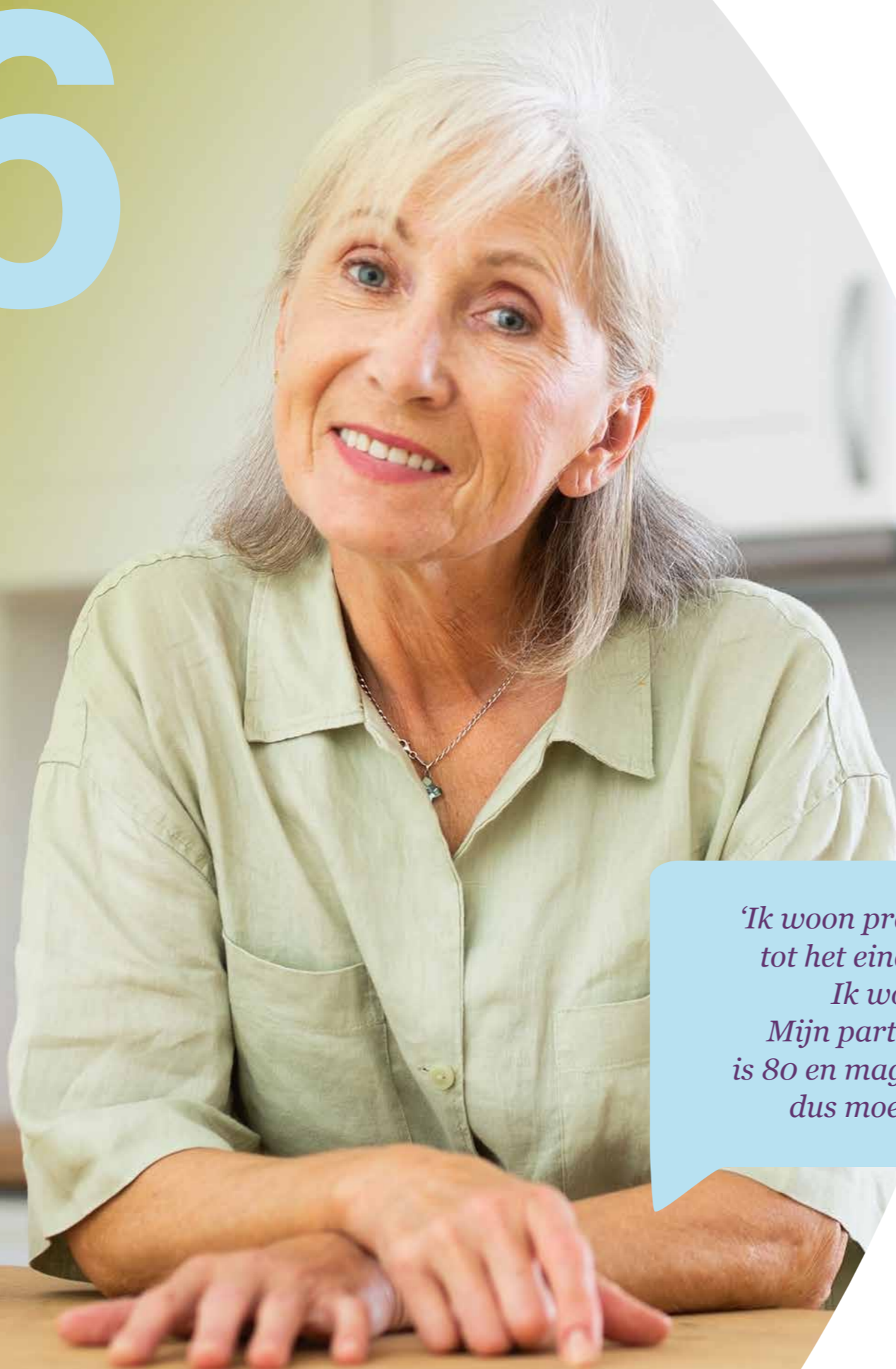
Deze sandwichgeneratie is immers bang om kopje onder te gaan als er een nog groter beroep op ze wordt gedaan. Ze zitten nu al behoorlijk klem tussen de zorg voor opgroeiende kinderen en hulpbehoevende ouders.

‘Waar kan technologie helpen en waar kunnen we elkaar vanuit het netwerk steunen om de zorg zoveel mogelijk buiten de deur te houden?’

5 MINN ICHT

INZICHT 6

IK WIL WEL VERHUIZEN MAAR HOE EN WAARHEEN?

Als het even kan, wil men in het eigen huis blijven wonen. 21% van alle ondervraagden denkt een ander huis niet te kunnen betalen. En: is er wel een aantrekkelijk alternatief? 40% zou namelijk kleiner willen wonen. Als de noodzaak zich voordoet - omdat men bijvoorbeeld meer zorg nodig heeft - dan staat 54% van alle ondervraagden open om een verhuizing te overwegen. Er moet dan wel een plek beschikbaar zijn om elkaar te kunnen ontmoeten (40%). 25% zou het ook fijn vinden om met

meerdere generaties samen te wonen. Alleen liever niet in het huis van de kinderen (1%). Slechts 2% wil mogelijk verhuizen om dichterbij anderen te wonen en minder eenzaam te zijn.

'Ik woon prachtig en wil hier tot het eind blijven wonen. Ik woon alleen. Mijn partner (al 37 jaar) is 80 en mag niet meer rijden, dus moet ik het doen.'

STOP MET BUURTHUIZEN EN ZET IN OP VERENIGINGEN!

Hoe besteden vijftigplussers hun vrije tijd? 49% van de vijftigplussers gaat weleens naar een vereniging, gebedshuis of buurthuis. Deze worden wekelijks (37%) of zelfs meerdere keren per week (38%) bezocht. Waarbij vooral de verenigingen populair zijn (35%). Gebeds- en buurthuizen daarentegen worden amper genoemd als ontmoetingsplekken. Slechts 13% geeft aan weleens naar een gebedshuis te gaan, waarbij dit iets sterker

geldt voor de Stille Generatie (geboren voor 1940). En 14% gaat naar een buurthuis. Is dit niet een mooi moment om hier anders naar te kijken? Dit zou een pleidooi kunnen zijn om buurthuizen om te toveren tot actievere ontmoetingsplaatsen.

‘Als ik eerlijk ben zou ik best vaker ergens heen willen voor de gezelligheid, maar het buurthuis is niet echt iets voor mij en religieus ben ik ook niet.’

CONTACT MET ANDEREN HOE DOE JE DAT?

Vijftigplussers (77%) zijn heel tevreden over het contact dat zij met anderen hebben. Toch geeft ook 19% aan méér contact te willen. Dit geldt met name voor vijftigplussers met een minimum- tot benedenmodaal inkomen, maar ook voor degenen met hulp/zorg. Daarnaast geven ook alleenwonenden aan meer contact met anderen te willen. Wat staat het contact in de weg? Behalve de voor de hand liggende beperkingen zoals gezondheidsproblemen en een gebrek aan financiële middelen speelt ook vraagverlegenheid een rol. Wat opvalt is dat een vrij grote groep, namelijk 24%, aangeeft helemaal niet te weten hóe ze vaker in contact kunnen komen met anderen. Hier ligt dus zeker nog een opdracht!

'Ik weet dat mijn kinderen later niet voor me kunnen zorgen vanwege de afstand. Maar ik maak me verder niet zo veel zorgen: wat komt dat komt.'

8
INZICHT

ONDERZOEKS VERANTWOORDING

Methode

Het kwantitatieve onderzoek is online uitgevoerd tussen 7 december 2023 en 7 januari 2024. De doelgroep voor dit onderzoek bestaat uit Nederlanders van 50 jaar en ouder. In totaal hebben n=1.629 Nederlandse vijftigplussers de vragenlijst helemaal ingevuld.

De vragenlijst is in nauw overleg met Bureauvijftig en Vilans tot stand gekomen. Gemiddeld hebben de respondenten 20 minuten de tijd nodig gehad om de vragenlijst in te vullen.

Steekproefomvang en betrouwbaarheid

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van een steekproef; niet iedereen uit de populatie heeft zijn of haar mening gegeven. Zo zijn bijvoorbeeld laaggeletterden en allochtonen niet expliciet meegenomen. Als steekproefkader hebben we gebruikgemaakt van het Nationale 50plus Panel.

Als de uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt om uitspraken over de populatie te doen, dan moeten betrouwbaarheidsmarges in acht genomen worden. Bij een steekproefomvang van n=1.629 vijftigplussers bedraagt de maximale marge bij 95% betrouwbaarheid 2,4%.

Representativiteit

De totale steekproef is representatief naar geslacht, leeftijd en opleiding. De representativiteit is bereikt door stratificatie voorafgaand aan de datacollectie en een weging achteraf. Als referentiebestand hebben we gebruikgemaakt van de Gouden Standaard, ontwikkeld door het Data & Insights Network en het CBS.

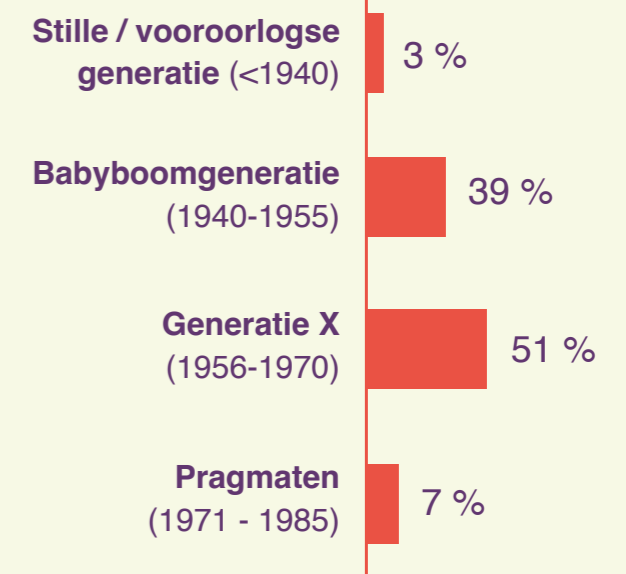
GESLACHT

mannen 49%

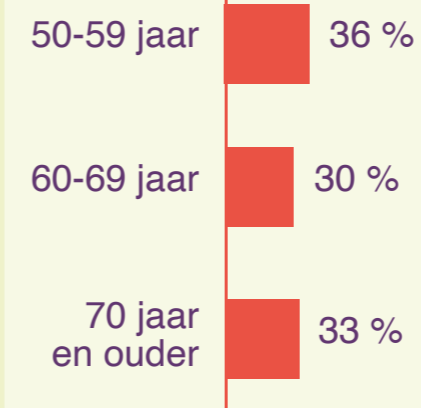

vrouwen 51%

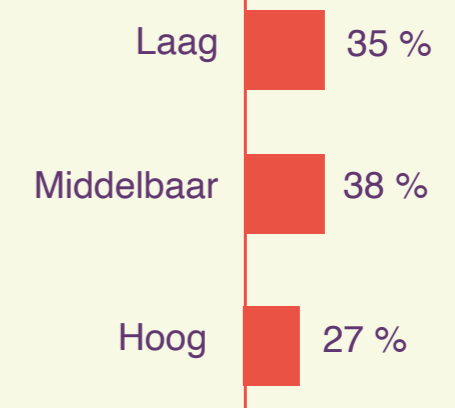
GENERATIES

LEEFTIJD

OPLEIDINGSNIVEAU

WIE ZIJN WIJ?

Vilans is de kennisorganisatie voor zorg en ondersteuning. Ze combineren ervaringen met kennis uit onderzoek, en maken daar praktische kennisproducten van die je meteen kunt gebruiken. Zo maakt hun nieuwe kennis de zorg nog beter, en kunnen mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben leven zoals zij dat willen.

Contactpersoon:

Saartje Sondeijker

s.sondeijker@vilans.nl

+31 6 22 81 02 77

Bureauvijftig is de expert in het begrijpen en bereiken van de vijftig-plusser. Gebaseerd op onderzoek van hun eigen Nationale 50Plus Panel bedenken ze strategieën die leiden tot blije klanten en meer omzet. Ze ontwikkelen merken, concepten en proposities en vertalen die naar een aantrekkelijke campagne of website specifiek voor jouw publiek.

Contactpersoon:

Anne Hezemans

annehezemans@bureauvijftig.nl

+31 6 22 97 86 97

Vilans

**BUREAU
VIJFTIG.**